

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 857/2024
29.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Татјане Ђурица и Весна Мاستиловић, чланова већа, у правној ствари тужиоца „Ganar shop“ ДОО, Чачак, кога заступа Слободан Голубовић, адвокат из ..., против туженог „Raiffeisen банка“ АД Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 5365/23 од 29.03.2024. године, у седници одржаној дана 29.05.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 5365/23 од 29.03.2024. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 1790/22 од 20.06.2023. године у ставу I изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде материјалне штете плати износ од 480.000.000,00 динара са законском затезном каматом од 21.04.2022. године до исплате и на име накнаде штете због повреде угледа износ од 150.000.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења па до исплате. У ставу II изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова поступка плати износ од 195.000,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 5365/23 од 29.03.2024. године, одбијена је жалба тужиоца и потврђена пресуда Привредног суда у Београду П 1790/22 од 20.06.2023. године.

Тужилац је преко пуномоћника изјавио благовремену и дозвољену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), Врховни суд је одлучио да ревизија тужиоца није основана.

Побијана пресуда је донета без битне повреде парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју се у ревизијском поступку пази по

службеној дужности. Наводима ревизије да побијана одлука има противречности због којих се не може испитати и да у истој нису наведени разлози о битним чињеницама суштински се указује на апсолутно битну повреду из одредбе чл. 374 ст. 2 тач. 12 Закона о парничном поступку. Међутим, таква битна повреда не представља дозвољени ревизијски разлог из одредбе члана 407. Закона о парничном поступку. Нису основани ревизијски наводи да је другостепена одлука захваћена битном повредом из одредбе члана 374. став 1. а у вези са чланом 8. и чланом 231. Закона о парничном поступку. Оцена доказа изведена је од стране првостепеног суда, који је доказе извео на главној расправи, па није ни могла бити учињена у поступку пред другостепеним судом који расправу није отворио. Притом, у овлашћењу је суда да одлучи који ће докази бити изведени. Другостепени суд је, применом одредбе чл. 396 Закона о парничном поступку, испитао жалбене наводе и закључио да је првостепени суд правилно оценио доказе и да је за своју оцену дао јасне и прихватљиве разлоге, да је правилно одбијен предлог за извођење доказа вештачењем на околност висине захтева јер његова основаност, претходно, није доказана, као и да је правилно примењено правило о терету доказивања. Наводима ревизије који упућу на садржину исказа сведока и потребу за извођењем предложеног вештачења суштински се оспорава правилност утврђеног чињеничног стања на којем су засноване одлуке нижестепених судова. Међутим, правилност утврђеног чињеничног стања не може бити предмет оцене у поступку по ревизији, што произилази из одредбе члана 407. ст. 2. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су биле у пословном односу по основу закључена два уговора о кредиту. Тужени је, дана 25.04.2019. године у 09:39:53 и 09:39:59 часова, грешком иницирао принудну наплату меница тужиоца што је довело до блокаде тужиоачевог рачуна. Истог дана у 14:54 часова тужени је проследио захтев за повлачење налога за принудну наплату, по ком је поступљено у 15:19:16 часова, чиме рачун тужиоца фактички више није био под блокадом. Међутим, из техничких разлога заснованих на процедури тач. 6. Одлуке о начину вршења принудне наплате са рачуна клијента, односно из разлога што од „Banca Intesa“ није примљена порука СМТ 720 да је поступљено па раније датом налогу за принудну наплату, од стране Сектора за принудну наплату није могла бити послата порука банкама о деблокади рачуна, већ је то учињено првог наредног радног дана 30.04.2019. године (26.-29.04. били су нерадни дани) након што је стигла електронска СМТ 720 порука „Banca Intesa“. Налог за деблокаду, дакле, прослеђен је 30.04.2019. године у 9:27 часова. На интернет презентацији НБС, односно страници која се односи на претраживање дужника у принудној наплати, тужилац нема, нити је имао евидентирану блокаду у спорном периоду од 25.04.2019. године до 30.04.2019. године. У спорном периоду није радио јер се радио о ускршњим празницима.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су становишта да тужилац није, у смислу чланова 154. и 155. Закона о облигационим односима, доказао узрочну везу између радње туженог - блокаде тужиоачевог рачуна пуштањем меница на наплату и пада промета тужиоачеве робе односно евентуално настале штете за тужиоца. Такво поступање банке није утицало на ликвидност тужиоца, односно могућност коришћења средстава на рачунима, с обзиром да је повлачење налога извршено уредно. Нижестепени судови сматрају да је тужилац морао доказати да је због блокаде рачуна, изазване погрешним поступањем тужиоца, дошло до пада промета робе односно проблема са добављачима. Образлажу да није било спорно да је тужени неосновано блокирао рачун тужиоца и да поједине банке нису одблокириле рачун пет

дана (празнични период), али да је тужилац све време био ликвидан. Сматрају да није доказано да је блокада рачуна довела до урушавања пословања тужиоца и великих финансијских губитака. Закључују да се из приложених писаних уговора о пословној сарадњи тужиоца са његовим пословним партнерима и исказа предложених и саслушаних сведока није могло закључити да су одређени пословни партнери, банка или нека друга финансијска институција, ускратили своје услуге тужиоцу услед бојазни од његове неликвидности изазване конкретном блокадом од 24.04.2019. године. Сматрају да би извођење доказа вештачењем од стране вештака економско-финансијске струке било релевантна само у ситуацији да је претходно утврђен основ потраживања накнаде штете, што конкретно није случај, те да је стога тај доказни предлог одбијен.

Ревизијом се оспорава изнето становиште нижестепених судова. Ревидент указује да је тужени без упозорења раскинуо оба уговора о кредиту, активирао средства обезбеђења и са пословних рачуна тужиоца наплатио више од 35 милиона динара. Након интервенције тужиоца, тужени није доставио доказе да је у редован статус вратио оба уговора о кредиту, као и новац наплаћен неоснованим блокирањем рачуна, већ је по једном уговору о кредиту вратио износ од 13 милиона динара, из чега је неспорно да је штета тужиоца само по том основу 22 милиона динара. Сматра да би се економско-финансијским вештачењем, која би обухватила анализу пословања тужиоца, утврдила штета коју је тужилац претрпео због блокаде рачуна. Посебно истиче да Закон о трговини, у одредби члана 41, предвиђа право правног лица на накнаду нематеријалне штете, што упућује да је материјално право погрешно примењено.

Ревизија је неоснована.

Суд није везан правним основом тужбеног захтева али јесте чињеничним наводима тужбе. Странке су дужне да изнесу чињенице на којима заснивају свој захтев (чл. 192 ст. 1 Закона о парничном поступку) а овакав терет (процесни) тужилац има већ приликом подношења тужбе. Предметном тужбом, и даље, тужилац је истакао да потражује изгубљену добит због неосноване блокаде рачуна од стране туженог. Другим речима, животни догађај (чињенични скуп) је неоснована блокада рачуна која је, по његовим наводима, довела до отежаног пословања са партнерима и смањења промета. Поред тога тужбом је тражио и накнаду нематеријалне штете. Дакле, није тражио накнаду штете због неоснованог раскида уговора о кредиту од стране туженог, односно због тога што један уговор није враћен "у редован статус", нити се о томе расправљало. С тим у вези не стоје ревизијски наводи да је тужилац по овом основу претрпео неспорну штету од 22 милиона динара.

Насупрот ревизијским наводима, правилан је закључак нижестепених судова да тужилац није доказао узрочну везу између неосноване блокаде рачуна тужиоца и евентуално претрпљене материјалне штете. Код утврђене чињенице да је тужилац био ликвидан у периоду блокаде од 26.04. до 29.04. а и да су то били нерадни дани, те у недостатку доказа да је блокада утицала на пословну сарадњу са неким (одређеним) партнерима или да је довела до смањења промета, односно утицала на конкретне послове, нити је било писаних доказа да се тужилац обраћао банкама захтевом за финансијску подршку па ни да је исти због неосноване блокаде одбијен, закључак судова испоставља се правилним. Врховни суд налази потребним да укаже да из прихваћеног исказа једног од заступника тужиоца произилази да нико није прекинуо сарадњу након блокаде, да је тужилац држао робу добављача вредну и по неколико милиона евра и да

је ниво залиха био на нивоу задужења, да из исказа сведока АА – директора једног добављача не произилази да је блокада утицала на сарадњу док се сведок ББ није сећао како се блокада одразила на сарадњу тужиоца и његовог предузећа. Стога је материјалноправни закључак судова о одсуству основа за накнаду штете исправан.

Нису основани ни ревизијски наводи у односу на нематеријану штету. Према одредби члана 41 Закона о трговини правна лица могу тужбом због нелојалне конкуренције захтевати накнаду нематеријалне штете због повреде пословног угледа услед непоштене тржишне утакмице. У конкретном случају не ради се о тужби због нелојалне конкуренције, нити су парничне странке конкуретни. Тужилац није захтевао накнаду због непоштене тржишне утакмице већ, како је јасно определио, на основу одредбе чл. 200 Закона о облигационим односима, која му не припада.

Следом изнетог, Врховни суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

Председник већа - судија
Татјана Матковић Стефановић, с.р.

За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић